

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2021/402,

4. märts 2021,

toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhang ning erakorralised meetmed viiruse leviku piiramiseks ja elude kaitsmiseks on põhjustanud Euroopa Liidus suure ja pikaajalise majandusšoki. 2020. aasta kolmandas kvartalis oli ELi SKP võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga peaaegu 4,2 % väiksem. 2020. aasta teisest poolest alates on majandus hoogsalt taastunud, kuid mitte täiel määral ning kuna nakkusjuhtumite arv on uuesti suurenenud, tähendab see ilmselt mõõdukat majanduslangust ja taastumise aeglustumist 2021. aasta teises pooles ⁽¹⁾.
- (2) Nii riikide kui ka ELi tasandi poliitikameetmed COVID-19 pandeemia reageerimiseks on olnud COVID-19 pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju piiramisel väga olulised. Lühendatud tööaegade kasutamine ja sarnased meetmed töökohtade säilitamiseks on siiani aidanud piirata majandustegevuse vähenemisest tingitud töötuse kasvu. ELi tasandil suurenes töötuse määr 2020. aasta esimeses kolmes kvartalis vähem kui ühe protsendipunkti võrra. Poliitikameetmeid on toetatud paindliku rahastamisega Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuste (CRII ⁽²⁾) ja CRII+ ⁽³⁾) ning eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) ⁽⁴⁾ raames.

⁽¹⁾ Euroopa Komisjon (2021): Euroopa majandusprognoos – 2021. aasta talv (vahearuanne). Euroopa majandusprognoos, institutsiooni töödokument nr 144, veebruar 2021.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID-19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

⁽⁴⁾ Nõukogu 19. mai 2020. aasta määrus (EL) 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) (ELT L 159, 20.5.2020, lk 1).

- (3) Tulevikus aitavad meie majandust ümber kujundada kriisist tingitud muutused tarbimisharjumustes ning rohe- ja digipööre, mida toetavad Euroopa roheline kokkulepe ⁽⁷⁾ ja Euroopa digistrateegia ⁽⁸⁾. On sektoreid, mis ei pruugi mõnda aega täielikult või üldse mitte taastuda ning ettevõtjad võivad kriisist väljudes olla rahalistes raskustes ⁽⁹⁾. Kuigi Euroopa roheline kokkuleppega edendatakse meie majanduskasvu strateegiat ja 2050. aastaks peaks üleminek rohelisemale majandusele kogu ELis kaasa tooma kuni kaks miljonit lisatöökohta, ⁽⁸⁾ ähvardab teatavaid sektoreid ja piirkondi töökohtade koondamine. Sellised arengusuunad võivad tuua kaasa töötuse suurenemise lühiajalises perspektiivis, samas kui uute kvaliteetsete töökohtade loomine võib sõltuvalt majandusväljavaadetest ja kvalifitseeritud tööjõu olemasolust aega võtta. Kasvav tööpuudus ja suurem tööturult kõrvalejäämine põhjustavad oskuste kaotsimineku, mis võib mõjuda kahjulikult nii asjaomastele isikutele kui ka majandusele tervikuna. Ilma tõhusate oskuste täiendamise ja ümberõppe meetmeteta võib töötus muutuda püsivaks.
- (4) Kõige suurem kahju tekib vajalike poliitikameetmete võtmata jätmisega ilmselt noortele. Noorte töötuse määr on võrreldes üldise töötuse määraga kasvanud 2020. aasta esimeses kvartalis kolm korda rohkem ⁽⁹⁾. Veel aastaid võib seda põlvkonda mõjutada hilisem tööturule sisenemine.
- (5) Tõenäoliselt mõjutab kriis negatiivselt ka nende rühmade olukorda tööturul, kes on sellel ebasoodsas olukorras või alaesindatud, näiteks naised, vanemaalised töötajad, madala kvalifikatsiooniga töötajad, puuetega inimesed, maa- ja äärepoolsetes piirkondades elavad inimesed, LGBTIQ-inimesed, romad ning muud etnilised ja rassivähemused, keda ohustab tõrjutus või diskrimineerimine, samuti rändajataustaga inimesed. Kuigi keskmine naiste tööhõive määr ELis on kõrgem kui kunagi varem, on paljudel naistel endiselt takistusi tööturule tulekul ja sellel püsimisel ning nende tööhõive määra tuleks parandada ⁽¹⁰⁾.
- (6) ELi ja liikmesriikide tasandil on vaja strateegilist lähenemisi, et minna pandeemiast tingitud erakorralistelt meetmetelt järk-järgult üle meetmetele, mida on majanduse taastamisel vaja tööjõu ja kapitali ümberpaigutamise protsessi lihtsustamiseks. EL ja liikmesriigid peaksid tegutsema koos, et edendada dünaamilist, töövõimalusterohket ja kaasavat majanduse taastamist ning hõlbustada rohe- ja digipööret Euroopa tööturul. Tähelepanu tuleks pöörata ohtudele, mis kaasnevad erakorraliste meetmete järkjärgulise kaotamisega, kui ei kehtestata uusi tõhusaid poliitika-meetmeid töötajate ja ettevõtete toetamiseks.
- (7) Et toetada tööturustaastuste vahelist liikumist majanduse taastamise ning rohe- ja digipöörde kontekstis, on vaja sidusat aktiivse tööturupoliitika vahendite kogumit, mis sisaldaks ajutisi töölevõtu- ja üleminekustiimuleid, oskuste poliitikat ja paremaid tööhõiveteenuseid (edaspidi „toimivad tööhõive aktiivse toetamise meetmed“ või „EASE-meetmed“).
- (8) Tööhõive toetamine õigel ajal ja läbimõeldult võib tuua kasu töötajatele ja ettevõtetele ning majandusele ja ühiskonnale laiemalt. Kriisist mõjutatud majandussektorite töötajad võivad õigeaegse ja aktiivse toetamise korral suurema tõenäosusega leida kvaliteetseid töökohti laienevates sektorites, nt rohe- ja digisektoris või uuenduslike ärimudelitega sektorites, ning ka sotsiaalmajanduses ja muudes sektorites, kus on puudu kvalifitseeritud tööjõust, näiteks tervishoiu- ja hooldussektoris.
- (9) Tööturul võivad tõhusalt toimida ajutised töölevõtustiimulid, et edendada kvaliteetsete töökohtade loomist olukorras, kus majanduse taastamise algetappides on majanduskasv tagasihoidlik. Need stiimulid peaksid olema sihipärased ja kavandatud selliselt, et hõlbustada töökohavahetusi ja töökohtade loomist, mida ilma nende stiimuliteta ei oleks toimunud. Sihtrühmade hulka võivad kuuluda haavatavad ja alaesindatud elanikkonnarühmad, sealhulgas tööturule sisenevad noored. Kasulik võib olla just õpipoisiõppe toetamine, et arendada tööturul nõutavaid oskusi ja aidata tuua noori tööhõivesse. Lisaks võivad üleminekustiimulid, mis soodustavad

⁽⁷⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

⁽⁸⁾ Euroopa Komisjon (2020), ELi strateegia „Euroopa digitaalajastu kujundamine“.

⁽⁹⁾ Rahvusvaheliste Arvelduste Panga töötajate analüüsi kohaselt võib eeldada, et 2021. aasta lõpuks suureneb arenenud majandusega riikides märkimisväärselt pankrotistumiste arv. Vt: Banerjee, R. Cornelli, G. and E. Zakrajšek (2020) „The outlook for business bankruptcies“ BIS Bulletin nr 30.

⁽⁸⁾ Euroopa Komisjon (2019), Euroopa tööhõive ja sotsiaalarengu 2019. aasta aruanne.

⁽⁹⁾ 2020. aasta esimeses kolmes kvartalis suurenes 15–24aastaste töötuse määr ELis kolm protsendipunkti, samas kui üldine töötuse määr suurenes 0,8 protsendipunkti. Allikas: Eurostat.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Võrdõigusselguse liit: soolise võrdõigusselguse strateegia 2020–2025“ (COM(2020) 152 final).

koondamisohus olevate töötajate palkamist uute tööandjate poolt, selliseid üleminekuid lihtsustada ja suurendada oskuste pakkumist laienevates sektorites. Sellistele meetmetele on heaks täienduseks ettevõtjate toetamine, milles pööratakse erilist tähelepanu noortele, naistele ja sotsiaalsele ettevõtjatele ning aidatakse neil muu hulgas toime tulla VKEde suurimate murekohtadega, nagu regulatiivsed kohustused, hilinevad maksed ja juurdepääs rahastamisele.

- (10) Majanduslase kirjanduse põhjal võib tööhõive määr tänu töölevõtustimulitele keskmiselt suurendada rohkem kui muud liiki aktiivse tööturupoliitika abil. Koos koolitusprogrammidega on neil keskpikas ja pikas perspektiivis suurim mõju, sest need aitavad parandada töötajate tööalast konkurentsivõimet ja oskusi. Töölevõtu- ja üleminekustiimulid koos töökohapõhise kutseõppega võivad tööturu jaoks oluliste oskuste pakkumisel olla tõhusamad kui muud koolitusvormid. Seda ohtu, et nende stiimulite abil loodaks töökohti, mis oleks niikuinii loodud, saab vähendada sihipäraste meetmetega, seirega ja pidevas tööhõives püsimise nõuetega. Pealegi on see oht kriisiolukorras väike ning töölevõtu- ja ümberõppemeetmetel on suurema tõenäolisusega positiivne mõju ⁽¹¹⁾.
- (11) Tööturu vajadustele vastavad oskuste täiendamise ja ümberõppe võimalused võivad tööturu oluliste struktuursete muutuste taustal tuua suurt kasu kõigile ettevõtetele ja töötajatele, kuid eelkõige neile, kes on koondatud või koondamisohus. Need meetmed peaksid põhinema asjakohasel oskuste prognoosimisel ja individuaalsel lähenemisviisil ning tagama töötajatele juurdepääsu individuaalsetele koolitusõigustele. Lühikesed koolituskursused võivad lisaks sellele, et need toetavad avaliku ja erasektori sidusrühmade partnerlussuhteid, olla siinkohal suure tähtsusega ja neid saab sertifitseerida mikrovalifikatsioonitunnistustega.
- (12) Töökohavahetust edendavad tõhusad poliitikameetmed tuleks kombineerida hästi toimivate ja suure institutsioonilise suutlikkusega tööturuasutustega, kes suudavad pakkuda töötajate vajadustele vastavat tuge, sealhulgas digiteenuste suurema kasutamise kaudu.
- (13) Kvaliteetse ja tõhusa õpipõhisõppe Euroopa raamistikus ⁽¹²⁾ ja praktika kvaliteediraamistikus ⁽¹³⁾ on antud juhiseid ja kirjeldatud parimaid tavasid, mis muutuvad majanduse taastamise kontekstis veelgi asjakohasemaks. Õpipõhisõppe pakkumisel tuleks eelkõige toetada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEsid), sealhulgas ajutiste töölevõtupremiate või vajaduse korral tööjõukulude vähendamise kaudu.
- (14) Sotsiaalpartneritel on oluline roll majanduse varasemast paremaks taastamisel ning dialoogi kaudu saavad nad ühtlasi olla abiks pandeemiast tingitud tööhõivealaste ja sotsiaalsete tagajärgedega ning rohe- ja digipöördega seotud väljakutsetega tegelemisel. Muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitleva ELi kvaliteediraamistikuga edendatakse muu hulgas nende kaasamist restruktureerimismeetmetesse, muutuste prognoosimisse ja oskustega seotud vajaduste kindlakstegemisse.
- (15) Ettevõtete restruktureerimise kontekstis on väga tähtis lihtsustada tööjõu ümberpaigutamist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/1023 ⁽¹⁴⁾ tagatakse, et rahalistes raskustes elujõulised äriühingud pääsevad ligi tõhusatele varajase hoiatamise vahenditele ja ennetava restruktureerimise raamistikele, et nad saaksid jätkata oma tegevust. Muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitlevas ELi kvaliteediraamistikus ⁽¹⁵⁾ on antud ülevaade headest tavadest oskuste ja koolitusvajaduste prognoosimiseks ettevõtete restruktureerimisel.

⁽¹¹⁾ Aktiivse tööturupoliitika programmid on sageli edukamad siis, kui osalejad liituvad nendega majanduslanguse ajal ja lõpetavad osalemise soodsamate majandustingimuste ajal. Card, D., Kluge, J., & Weber, A. (2018). What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations. *Journal of the European Economic Association*, 16(3), 894–931, lk 34.

⁽¹²⁾ Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipõhisõppe Euroopa raamistiku kohta (ELT C 153, 2.5.2018, lk 1).

⁽¹³⁾ Nõukogu 10. märtsi 2014. aasta soovitus praktika kvaliteediraamistiku kohta (ELT C 88, 27.3.2014, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid ning muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) (ELT L 172, 26.6.2019, lk 18).

⁽¹⁵⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitlev ELi kvaliteediraamistik“ (COM(2013) 882 final).

- (16) Euroopa uue tööstusstrateegia⁽¹⁶⁾ eesmärk on üleilmselt konkurentsivõimeline, kliimaneutraalne, puhas, ringluspõhine ja digitaliseeritud Euroopa tööstus. Selle keskmes on Euroopa tööstusökosüsteemid, mis hõlmavad kõiki väärtusahelas osalejaid alates ettevõtetest akadeemiliste ringkondade, teadusasutuste, teenuseosutajate ja tarnijateni. Ökosüsteemide kindlakstegemine võib anda kasuliku raamistiku oskustega seotud vajaduste väljaselgitamiseks.
- (17) Euroopa sotsiaalõiguste samba kohaselt on igalühel õigus saada abi, et suurendada töötaja või ettevõtjana tegutsemise väljavaateid, sealhulgas abi töö otsimisel ja koolituseks, samas kui töötingimused peaksid vastama kvaliteedikriteeriumidele⁽¹⁷⁾.
- (18) Et edendada kaasatust, tuleb tööturustaatuste vahelisel liikumisel tagada võrdsed võimalused, sõltumata soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. Tähtsal kohal peaksid olema madala kvalifikatsiooniga või väheste oskustega täiskasvanud ning rändajataustaga inimesed. Samuti ei tohiks jätta kõrvale ühtki piirkonda – suurtest linnadest kuni maa- või rannikupiirkondade või äärealadeni kogu ELis, sealhulgas äärepoolseimad piirkonnad.
- (19) Võttes arvesse raskusi, millega noored kogu ELis silmitsi seisavad, võeti vastu noorte tööhõive toetamise pakett,⁽¹⁸⁾ et luua neile võimalused, mis aitavad neil püsivalt tööturule lõimuda. Vastusena sellele on liikmesriigid vastu võtnud kaks nõukogu soovitusi, et tugevdada noortegarantiid⁽¹⁹⁾ ja kutseharidust ja -õpet,⁽²⁰⁾ ning rakendavad neid nüüd.
- (20) Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava⁽²¹⁾ on põhjalik kava toetamiseks rohkemate ja paremate oskuste arendamist, et inimestel oleks lihtsam muutuva tööturuga kohaneda. Lisaks kutsutakse oskuste paktis⁽²²⁾ üldsust ja erasektori organisatsioone ühendama jõud, et võtta konkreetseid meetmeid, mis aitavad Euroopa elanikel oma oskusi täiendada või ümber õppida.
- (21) EASE-meetmete pakettid on kõige tulemuslikumad, kui neid toetavad üldises riigi kestliku rahanduse kontekstis õiged raamtingimused, sh ajakohased tööturuasutused, ettevõtjate investeerimis-, turule sisenemise, kasvu- ja turult väljumise takistuste kõrvaldamine, tõhus maksude ja hüvitiste süsteem ning hästitoimiv avalik haldus. Seda olulisem on rakendada nõukogus Euroopa poolaasta raames vastu võetud seonduvaid riigipõhiseid soovitusi, et aidata majandusel taastuda ja tagada selle kestlikkus.
- (22) Et tööturuprobleeme majandustegevuse taastamise ning rohe- ja digipöörde kontekstis lahendada, tuleb eraldada EASE-meetmete rahastamiseks piisavad vahendid. Liikmesriigid peavad valdkondadeüleiselt tagama, et liidu programmide ja vahendite raames ei toimu topeltrahastamist. Samuti peavad nad tagama, et toetusmeetmed vastavad riigiabieeskirjadele, kui see on asjakohane.

⁽¹⁶⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020) 102 final).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Liidu Nõukogu (2017), „Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta“.

⁽¹⁸⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Noorte tööhõive toetus: töösild järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020) 276 final).

⁽¹⁹⁾ Nõukogu 30. oktoobri 2020. aasta soovitus töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid ning asendatakse nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantiid loomise kohta, 2020/C 372/01 (ELT C 372, 4.11.2020, lk 1).

⁽²⁰⁾ Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava kutsehariduse ja -õppe kohta, 2020/C 417/01 (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1).

⁽²¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020) 274 final).

⁽²²⁾ Euroopa Komisjon (2020), oskuste pakt.

- (23) Aktiivsete tööturumeetmete ja avalike tööturuasutuste suutlikkuse suurendamise meetmete toetamiseks võib kasutada struktuurifonde, eelkõige Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ⁽²³⁾ ja Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), ⁽²⁴⁾ aga ka õiglase ülemineku fondi, ⁽²⁵⁾ Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF), ⁽²⁶⁾ ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetavat taasteabi (REACT-EU) ⁽²⁷⁾ ning Brexitiga kohanemise reservi ⁽²⁸⁾. Liikmesriigid võivad saada toetust ka tehnilise toe instrumentidest, ⁽²⁹⁾ et töötada välja ja teha reforme oskuste ning aktiivse tööturupoliitika valdkonnas.
- (24) Käesolevas soovitusel kirjeldatud meetmeid, millega toetada töökohtade loomist ja tööhõivet, eelkõige neid, millega lahendada seonduvates riigipõhistes soovitusel kindlaks tehtud asjakohaseid probleeme, võib sidusate reformi- ja investeerimisvahendite osana toetada taaste- ja vastupidavusrahastust. Liikmesriikide poolt taaste- ja vastupidavuskavadesse lisatavad EASE-meetmed peaksid vastama taaste- ja vastupidavusrahastu loomise määruses ⁽³⁰⁾ sätestatud rahastamiskõlblikkus- ja hindamiskriteeriumidele. Reeglina ei saa sellest rahastust rahastada jooksvaid kulusid, välja arvatud asjakohaselt põhjendatud juhtudel, ning sellest saab rahastada vaid reforme ja investeeringuid, millel on püsiv mõju ja mis toovad kaasa struktuursed muutused juhtimises või asjakohases poliitikas. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse toetust ainult siis, kui komisjon on andnud liikmesriigi välja pakutud üksikutele meetmetele positiivse hinnangu, nõukogu on taaste- ja vastupidavuskavad heaks kiitnud ning asjaomased eesmärgid ja sihid on rahuldavalt täidetud.
- (25) Nõukogu järeldustes 2021. aasta Euroopa poolaasta kohta ⁽³¹⁾ soovitakse liikmesriikidel näha oma taaste- ja vastupidavuskavadega ette olulised reformid ja investeeringud tööturu, sotsiaalpoliitika, tervishoiu ning hariduse ja koolituse valdkonnas. Komisjon on liikmesriikidele taaste- ja vastupidavuskavade kohta koostatud suunistes ⁽³²⁾ rõhutanud, et need kavad peaksid olema võimalus jõuliselt poliitiliselt reageerida, toetades tööhõivepoliitikas üleminekut töökohtade säilitamise soodustamiselt kvaliteetsete töökohtade loomisele ja töökohavahetuse soodustamisele, et hõlbustada ja kiirendada struktuurseid muutusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Arvestades tööturuprobleeme, mis tulenevad COVID-19 pandeemiast, käimasolevast üleminekust hääbuvatele sektoritele rohe- ja digipöörde kontekstis suurema kasvupotentsiaali ja strateegilise väärtusega majandustegevusele ning demograafilistest muutustest, peaksid liikmesriigid edendama töövõimalusterohket majanduse taastamist, soodustama oskuste arendamist ja toetama inimesi uutele kvaliteetsetele töökohtadele üleminekul, juhindudes järgmistest suunistest:

Sidusad poliitikapaketid tööturustaatuste vahelise liikumise toetamiseks

2. Liikmesriigid peaksid pandeemiast tingitud tööturuprobleemide lahendamiseks ning rohe- ja digipöördele edu saavutamiseks välja töötama ajutistest ja alalistest meetmetest koosnevad sidusad poliitikapaketid.

⁽²³⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) kohta (COM(2018) 382 final).

⁽²⁴⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta (COM(2018) 372 final).

⁽²⁵⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond (COM(2020) 22 final).

⁽²⁶⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) kohta (COM(2018) 380 final).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2221, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013 seoses lisavahendite ja rakenduskorraga, et toetada COVID-19 pandeemiaga seotud kriisi ja selle sotsiaalsete tagajärgede kõrvaldamist ning ettevalmistuste tegemist majanduse taastamiseks rohelisel, digitaalsel ja vastupidaval viisil (REACT-EU) (ELT L 437, 28.12.2020, lk 30).

⁽²⁸⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Brexitiga kohanemise reserv (COM(2020) 854 final).

⁽²⁹⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse tehnilise toe rahastamisvahend (COM(2020) 409 final).

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁽³¹⁾ Nõukogu järeldused 2021. aasta Euroopa poolaasta kohta: 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia tööhõive- ja sotsiaalspektid.

⁽³²⁾ SWD(2021) 12 final, osa 1/2.

3. Poliitikapaketid peaksid sisaldama kolme siinses soovitusel kirjeldatud elementi: i) töölevõtu- ja üleminekustiimulid ning ettevõtluse toetamine, ii) oskuste täiendamise ja ümberõppe võimalused ning oskuste täiendamist ja ümberõpet toetavad meetmed ning iii) tööturuasutuste suurem tugi töökohavahetuseks. Neid elemente nimetatakse edaspidi EASE-meetmeteks. Täpsemalt peaksid need meetmed
  - käima käsikäes nõukogus Euroopa poolaasta raames vastu võetud seonduvate riigipõhiste soovitude rakendamiseks;
  - põhinema sellel, et selgitatakse välja oskustega seotud vajadused ja võimalik oskuste nappus eri majandussektorites ja piirkondades, sh Euroopa uues tööstusstrateegias kindlaks määratud tööstusökosüsteemides, et teha kindlaks kvaliteetsete töökohtade loomisel kõige suurema potentsiaaliga oskused ning hõlbustada üleminekut kliimaneutraalsele ressursitõhusale ringmajandusele kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega;
  - olema sellised, et neis pööratakse erilist tähelepanu rohe- ja digipöördele, lähtudes ka riiklikes energia- ja kliimakavades kindlaks tehtud probleemidest ja võimalustest, ning tööturul ebasoodsas olukorras olevatele ja alaesindatud elanikkonnarühmadele, eelkõige noortele ja naistele.
4. Liikmesriigid peaksid kannustama tööandjaid ja töötajate esindajaid kooskõlas muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitleva ELi kvaliteediraamistikuga prognoosima inimkapitali järgi olevaid vajadusi, sh ühiste järelduste tegemise, töötajatele personaalse toe pakkumise ja töötajate toetamiseks väliste partnerlussuhete loomise kaudu.
5. Liikmesriigid peaksid COVID-19 kriisist tingitud tööturuprobleemide lahendamiseks kavandatud poliitikameetmete väljatöötamisel, rakendamisel ja hindamisel tuginema sotsiaaldialoogile ja kaasama sotsiaalpartnereid.

i) *Töölevõtu- ja üleminekustiimulid ning ettevõtluse toetamine*

6. Liikmesriigid peaksid kasutama töölevõtu- ja üleminekustiimuleid, et edendada kvaliteetsete töökohtade loomist ning toetada töötajate tööalast konkurentsivõimet, arvestades tööturustaatuste vahelist liikumist hääbuvatest sektoritest laienevatesse sektoritesse, sh rohe- ja digisektorisse. Stiimulikavad peaksid olema sihipärased, ajutised, nii et toetamine lõpeb aja jooksul järk-järgult, ning sisaldama asjakohaseid kaitsemeetmeid, tagamaks, et uued loodud töökohad on elujõulised ja jäävad alles ka pärast stiimulite lõppu. Neis kavades tuleks ette näha ka tugev tööturu vajadustele vastav koostis- ja koolituskomponent ja võtta vajaduse korral arvesse tööturul olevate vajaduste piirkondlikku mõõdet.
7. Liikmesriigid peaksid rakendama või tugevdama õpipõhiseid ja tasulise praktika toetamise kavasis, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate hulgas ning sektorites, kus valitseb suur oskuste nappus. Et võimaldada püsivat tööturule lõimumist, peaksid need kavad sisaldama tugevat koolituskomponenti ning neid tuleks jälgida ja hinnata. Pakutav toetus peaks olema seotud asjakohaste töökoha kvaliteeti soodustavate raamistikuga, nagu kvaliteetse ja tõhusa õpipõhise Euroopa raamistik või praktika kvaliteediraamistik.
8. Liikmesriigid peaksid ettevõtluse edendamiseks toetama ettevõtluse alustamisega seotud toetusi, laene ja omakapitaliosalust ning ühtlasi parandama füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele. Meetmetes tuleks kombineerida ettevõtjate, ettevõtluse juurde naasjate ning võimalike ettevõtjate rahaline ja mitterahaline toetamine. Alaesindatud ja ebasoodsas olukorras olevatele elanikkonnarühmadele ning sotsiaalsete, keskkonnahoidlike ja digiprojektide jaoks tuleks kaasaval viisil välja töötada vajadustele kohandatud toetus.

ii) *Oskuste täiendamise ja ümberõppe võimalused ning oskuste täiendamist ja ümberõpet toetavad meetmed*

9. Liikmesriigid peaksid kehtestama põhjalikud oskuste strateegiad eri majandussektorite ja ökosüsteemide jaoks, toetades sel eesmärgil ja kooskõlas oskuste paketi ettevõtjate, sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste, avalike tööturuasutuste ja muude asjakohaste sidusrühmade koostööd tööstusökosüsteemides ning väärtusahelates või piirkondades ning hõlbustades sektoritevahelist ja geograafilist liikuvust, et võimaldada ka rohe- ja digipööret.

10. Liikmesriigid peaksid haridus- ja koolitusvaldkonna õppekavade koostamiseks ja avalike tööturuasutuste toetamiseks kujundama välja ajakohased arusaamad tööturust ja oskustest, sh piirkondlikul, rahvusvahelisel ja sektorite tasandil. Need oskustega seotud teadmised peaksid olema üksikisikutele ja asjaomastele sidusrühmadele laialdaselt kättesaadavad.
11. Liikmesriigid peaksid tagama, et haridus- ja koolituspakkumine vastab tööturu vajadustele. Eelkõige peaksid kutsehariduse ja -õppe programmid pakkuma tasakaalustatud kombinatsiooni kutseoskustest ja -pädevustest ning võimaldama töökohapõhist õpet ja praktikat, kusjuures erilist tähelepanu tuleks pöörata noortele. Töötavate erialainimeste vajadustega paremas kooskõlas lühikursused võivad hõlbustada paindlikke karjäärivõimalusi, sealhulgas ka vanemaealiste inimeste jaoks.
12. Liikmesriigid peaksid hoolitsema selle eest, et täiskasvanutel olenemata nende olukorrast tööturul on õigus saada tagatud kvaliteediga koolitust ja kutsenõustamist oma tulevaste kutsevajaduste täitmiseks. Võimaluse korral võiks sellise õiguse siduda tasustatud koolituspuhkusega, et selle potentsiaali võimalikult suurendada.
13. Liikmesriigid peaksid kooskõlas nõukogu 2012. aasta soovitusel mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta ning selle 2020. aastal toimunud hindamisega tugevdama väljaspool formaalset haridust ja koolitust saadud teadmiste ja kogemuste tunnustamise ja valideerimise suutlikkust, tagamaks, et töötajad saavad võimalikele tööandjatele oma oskustest teada anda, ning seega toetama tõhusat tööjõu ümberpaigutamist. Siinkohal võivad mikrokvalifikatsioonitunnistused hõlbustada lühikursuste või lühiajalise õppimise käigus saadud õpiväljundite ülekantavust või tunnustamist.

iii) *Tööturuasutuste suurem tugi töökohavahetuseks*

14. Liikmesriigid peaksid pakkuma töötajatele individuaalset tuge, mis seisneb nõustamises, juhendamises ja mentorluses, oskuste hindamises ja valideerimises, tööotsingutel abi osutamises, ettevõtluse toetamises ning vajaduse korral sotsiaalteenuste pakkuja juurde suunamises. Erilist tähelepanu tuleks pöörata noortele, eelkõige neile, kes alles tulevad tööturule, ning soolise kallutatuse ja muude diskrimineerimisvormide vastu võitlemisele.
15. Liikmesriigid peaksid pakkuma tuge ettevõtete ümberkorraldamisest mõjutatud töötajatele, tehes tihedat koostööd lisaoskusi ja -tööjõudu vajavate ettevõtjatega. Selline tugi võiks hõlmata individuaalseid karjääriteid, milles keskendutakse samas ettevõttes teisele tööle asumiseks vajalike oskuste omandamisele, uuesti tööle asumise kavasad või välist koolitust ja töökoha leidmist muus ettevõttes ning ühtlasi ka piiriülese liikuvuse hõlbustamist ja oskuste tunnustamise või valideerimise edendamist.
16. Liikmesriigid peaksid tagama, et avalikel tööturuasutustel on vajalik tegevussuutlikkus, et ise pakkuda eespool osutatud viisidel tuge või selle pakkumisele muul viisil kaasa aidata. Tuleks edendada teabetegevust, mida korraldavad avalikud tööturuasutused koostöös sotsiaalteenuste pakkujatega ning milles pööratakse erilist tähelepanu raskesti kaasatavatele pikaajalistele töötutele ja mitteaktiivsetele noortele.

Rahastamisvõimalused, seire ja aruandlus

17. Liikmesriigid peaksid eraldama EASE-meetmete rahastamiseks piisavad vahendid, tagades samal ajal, et liidu programmide ja vahendite rahastatavaid meetmeid ei rahastata topelt. Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et toetusmeetmed vastavad riigiabieskirjadele, kui see on asjakohane.
18. Liikmesriigid peaksid igati kasutama toetust, mida on EASE-meetmete väljatöötamiseks ja rakendamiseks võimalik ELi tasandil saada struktuurifondidest, eelkõige Euroopa Sotsiaalfond+ist (ESF+) ja Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), samuti õiglase ülemineku fondist, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF), ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetava taasteabi (REACT-EU) raames, Brexitiga kohanemise reservist ning tehnilise toe rahastamisvahendist.

19. Liikmesriigid peaksid lisama EASE-meetmed taaste- ja vastupidavuskavadesse, mis esitatakse komisjonile taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu toetuse saamiseks. Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastut käsitleva õigusraamistikuga ning selleks, et saada olevat toetust täielikult ja optimaalselt kasutada, sõltub selliste meetmete rahastamiskõlblikkus peale muude kriteeriumide ka meetmete kooskõlast rahastu kohaldamisala ja eesmärkidega, sellest, kas need meetmed aitavad lahendada nõukogus Euroopa poolaasta raames vastu võetud asjakohastes riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleeme, ning nende meetmete vastastikusest täiendavusest ja koordineeritusest muude ELi programmide ja vahenditega.
20. Liikmesriigid peaksid EASE-meetmeid seirama ja hindama, et oleks võimalik välja töötada edasisi tõendipõhiseid poliitika- ja sekkumismeetmeid ning seega tagada tõhus ressursikasutus ja investeeringute tasuvus, ning andma olemasolevate raamistike kaudu aru kogemustest ja edusammudest tööhõive edendamisel ja töökohavahetuse toetamisel.

Brüssel, 4. märts 2021

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Nicolas SCHMIT
